

ПРАВИЛНИК И ПРОПОЗИЦИЈЕ ТАКМИЧЕЊА ИЗ БИОЛОГИЈЕ ЗА УЧЕНИКЕ ОСНОВНИХ ШКОЛА ЗА ШКОЛСКУ 2016/17 ГОДИНУ

Такмичење из Биологије за основне школе у школској 2016/17 год. организује се у складу са „Стручним упутством о организовању такмичења и смотри ученика основних и средњих школа“ и „Календаром такмичења и смотри ученика основних школа“ за текућу школску годину које је усвојило и објавило Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, као и одговарајућим јавно објављеним одлукама Српског биолошког друштва као организатора такмичења. Биолошки факултет Универзитета у Београду је одређен за носиоца реализације такмичења за основне школе. Непосредна реализација такмичења предвиђена је овим Правилником. Овај Правилник допуњује и прецизира одредбе Стручног упутства у деловима који се односе на надлежност организатора.

Такмичење из Биологије организује се на четири нивоа, према следећем календару прописаном од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја:

1. школски ниво – фебруара 2017. год. према календару школе;
2. општински ниво – недеља, 5. марта, 2017. год. у 14 часова;
3. окружни/градски ниво – недеља, 2. априла, 2017. год., у 10 часова;
4. републички ниво – недеља, 28. маја, 2017. године према сатници реализатора.

На такмичењу учествују ученици V, VI, VII и VIII разреда основних школа. Ученици V и VI разреда такмиче се на школском, општинском и окружном/градском нивоу. Ученици VII и VIII разреда такмиче се на школском, општинском, окружном/градском и републичком нивоу.

Циљ такмичења је афирмација образовно-васпитног рада, постигнућа ученика, подизање квалитета образовања и популаризација биолошких наука.

Задаци такмичења су:

- а) вредновање нивоа стечених знања, умења, вештина и способности ученика адекватном провером која је прилагођена узрасту;
- б) подстицање мотивације за напредовање у стицању биолошких знања и умења рангирањем нивоа постигнућа ученика;
- в) афирмација предмета Биологија и биолошких наука.

На свим нивоима такмичења ученици ће решавати тест из Биологије на коме могу освојити највише сто (100) поена. Време решавања теста је шездесет (60) минута.

На свим нивоима такмичења, тестови ће обухватити градиво Биологије одређеног разреда предвиђено важећим наставним плановима и програмима предмета. Обим градива је предвиђен овим правилником, према календару такмичења. Питања на тестовима провераваће ниво стечених знања, умења, вештина и способности које доприносе достизању важећих образовних стандарда за предмет, у складу са узрастом ученика. У припреми ученика могу се користити одобрени уџбеници за предмет Биологија, као и други извори који су задовољили критичку рецепцију наставника/практичара. Питања на тестовима неће обухватити наставне јединице чија обрада захтева лабораторијски и практичан рад ученика.

ШКОЛСКО ТАКМИЧЕЊЕ

Школско такмичење, као обавезни ниво такмичења, организује и реализује директор школе и стручно веће за област одређеног наставног предмета, у просторијама школе. Обим градива на тесту обухвата наставне јединице одговарајућег разреда које су, од почетка школске године, реализоване закључно са крајем првог полугодишта. Тестове саставља/ју предметни наставник/наставници Биологије. По завршетку тестирања, прегледа тестова и жалбеног поступка, непосредни реализатор сачињава ранг листу постигнућа ученика за сваки разред, одређује ученике који су се пласирали на општински ниво такмичења, и о томе обавештава непосредне реализаторе следећег нивоа (школе домаћине општинског такмичења). За постигнућа на школском такмичењу не додељују се дипломе и похвале.

Пласман на општинско такмичење остварују ученици школских такмичења према ранг листи бодова по разреду остварених на школском такмичењу. Из школа које имају три и мање одељења по разреду пласман остварује највише три (3) ученика по разреду. Из школа које имају четири и више одељења по разреду пласман остварују најбоље пласирани ученици по разреду, до броја који је једнак броју одељења тог разреда.

ОПШТИНСКО ТАКМИЧЕЊЕ

Општинско такмичење, као следећи ниво такмичења, организују општински активи наставника биологије, у сарадњи са директорима школа домаћина општинског такмичења и стручног тим за реализацију такмичења који је одређен за носиоца реализације. Школа одређена као домаћин, на време обавештава стручни тим за реализацију такмичења, како би се, у редовној комуникацији, обезбедили сви услови за несметану реализацију такмичења.

Обим градива на општинском такмичењу обухвата:

1. Градиво V разреда, за ученике тог разреда, од почетка школске године закључно са наставном јединицом „Цвет (грађа цвета, облици, једнополан и двополан цвет, цвасти)“.
2. Градиво VI разреда, за ученике тог разреда, од почетка школске године закључно са наставном јединицом „Бодљокошци – животни простор, начин живота, спољашња грађа. Разноврсност и значај“.
3. Градиво VII разреда, за ученике тог разреда, од почетка школске године закључно са наставном јединицом „Повезаност жлезда са унутрашњим лучењем и нервног система. Поремећаји у раду жлезда са унутрашњим лучењем“.
4. Градиво VIII разреда, за ученике тог разреда, од почетка школске године закључно са наставном јединицом „Антропогени екосистеми; угроженост и могућности заштите“.

У непосредној реализацији општинског нивоа такмичења учествују чланови општинског актива наставника биологије и школе домаћина, који формирају неопходна радна тела (комисије/поткомисије за дежурство, жалбе, преглед, бодовање и рангирање). Тестирање ученика, преглед и бодовање тестова, пријем и обрада приговора и жалби, објављивање резултата и формирање општинске ранг листе обавља

се у школи домаћину. Електронска документација се истог дана, а најкасније три дана од завршетка такмичења доставља стручном тиму за реализацију такмичења.

Тестове за општинско такмичење припрема стручни тим за реализацију такмичења и електронски их доставља школама домаћинима као и пратећу документацију везану за такмичење. Тестове и решења тестова са кључем Српско биолошко друштво објављује одмах након завршетка тестирања. Током трајања општинског такмичења, стручни тим за реализацију такмичења у сарадњи са школама домаћинима решава евентуална отворена питања. Након пријема електронске документације од свих школа домаћина, стручни тим за реализацију такмичења сачињава и објављује, на интернет адреси Српског биолошког друштва, јединствену ранг листу ученика за целу Републику, најкасније шест дана од завршетка такмичења, која служи као основ за одређивање пласмана на следећи ниво такмичења.

Пласман на окружно/градско такмичење стичу ученици по следећем критеријуму:

1. Директан пласман на окружно/градско такмичења имају ученици који освоје прво, друго и треће место на општинској ранг листи, без обзира на број освојених бодова. Ученици који имају исти број бодова деле исто, одговарајуће, место.
2. Пласман на окружно/градско такмичење додатно имају двадесет посто (20%) најбоље пласираних ученика са јединствене листе за целу Републику. На јединственој листи ученици који имају исти број бодова деле исто, одговарајуће, место.

Одмах након обављеног тестирања, у трајању од до сат времена, комисија за жалбе прима приговоре наставника на питања, решења и кључеве тестова, у писаној форми, на одговарајућем обрасцу. Приговори се одмах решавају. По потреби се обавља консултација и са стручним тимом за реализацију такмичења, који одмах сагледава приговор и саветује комисију. Уколико се приговор прихвата, и уколико то захтева модификацију решења и кључа теста, и стручног тим за реализацију такмичења публикује приговор и модификацију решења и кључа, како би и остале општинске комисије преглед и бодовање обавили у сагласности са тиме.

Одмах након објављивања општинске ранг листе у школи домаћину, у трајању од до сат времена, омогућава се увид у резултате прегледа и бодовања. Захтев, у писаној форми, подносе наставници, који присуствују увиду у тест. Комисија одмах решава захтев, и по потреби, објављује кориговану ранг листу.

Ученици који освоје од 71-80 бодова на општинском такмичењу добијају дипломе за освојено треће место на општинском такмичењу, ученици који освоје 81-90 бодова добијају дипломе за друго место, а за освојених 91-100 бодова диплому за освојено прво место. Наставници ученика који су добили дипломе добијају похвале.

ОРУЖНО/ГРАДСКО ТАКМИЧЕЊЕ

Окружно/градско такмичење, као следећи ниво такмичења, организују окружни/градски активи наставника биологије, у сарадњи са директорима школа домаћина окружног такмичења, просветним управама и стручним тимом за реализацију такмичења. Школа одређена као домаћин, на време обавештава стручни тим, како би се, обезбедили сви услови за несметану реализацију такмичења.

Обим градива на окружном/градском такмичењу обухвата:

1. Градиво V разреда, за ученике тог разреда, од почетка школске године закључно са наставном јединицом „Како биљке добијају имена“.
2. Градиво VI разреда, за ученике тог разреда, од почетка школске године закључно са наставном јединицом „Разноврсност гмизаваца и значај; изумрли гмизавци“.
3. Градиво VII разреда, за ученике тог разреда, од почетка школске године закључно са наставном јединицом „Глас и говор. Обољења органа за дисање. Дувански дим и здравље“.
4. Градиво VIII разреда, за ученике тог разреда, од почетка школске године закључно са наставном јединицом „Глобалне последице загађивања животне средине“.

У непосредној реализацији окружног/градског нивоа такмичења учествују чланови окружног/градског актива наставника биологије и школе домаћина, који формирају неопходна радна тела (комисије/поткомисије за дежурство, жалбе, преглед, бодовање и рангирање). Тестирање ученика, преглед и бодовање тестова, пријем и обрада приговора и жалби, објављивање резултата и формирање окружне/градске ранг листе обавља се у школи домаћину. Електронска документација се истог дана, а најкасније три дана од завршетка такмичења доставља стручном тиму за реализацију такмичења.

Тестове за окружно/градско такмичење припрема стручни тим за реализацију такмичења и електронски их доставља школама домаћинима као и пратећу документацију везану за такмичење. Тестове и решења тестова са кључем стручни тим за реализацију такмичења објављује одмах након завршетка тестирања. Током трајања окружног/градског такмичења, стручни тим за реализацију такмичења у сарадњи са школама домаћинима решава евентуална отворена питања. Након пријема електронске документације од свих школа домаћина, стручни тим за реализацију такмичења сачињава и објављује, на интернет адреси Српског биолошког друштва, јединствену ранг листу ученика за целу Републику, најкасније шест дана од завршетка такмичења, која служи као основ за одређивање пласмана на следећи ниво такмичења.

Пласман на републичко такмичење стичу ученици седмог и осмог разреда, по следећем критеријуму:

1. Директан пласман на републичко такмичења имају ученици који освоје прво, друго и треће место на окружној/градској ранг листи, без обзира на број освојених бодова. Ученици који имају исти број бодова деле исто, одговарајуће, место.
2. Пласман на републичко такмичење додатно имају двадесет посто (20%) најбоље пласираних ученика са јединствене листе за целу Републику. На јединственој листи ученици који имају исти број бодова деле исто, одговарајуће, место.

Одмах након обављеног тестирања, у трајању од до сат времена, комисија за жалбе прима приговоре наставника на питања, решења и кључеве тестова, у писаној форми, на одговарајућем обрасцу. Приговори се одмах решавају. По потреби се обавља консултација са стручним тимом Биолошког факултета, који одмах сагледава приговор и саветује комисију. Уколико се приговор прихвата, и уколико то захтева

модификацију решења и кључа теста, стручни тим за реализацију такмичења публикује приговор и модификацију решења и кључа, како би и остале окружне/градске комисије преглед и бодовање обавили у сагласности са тиме.

Одмах након објављивања окружне/градске ранг листе у школи домаћину, у трајању од до сат времена, омогућава се увид у резултате прегледа и бодовања. Захтев, у писаној форми, подносе наставници, који присуствују увиду у тест. Комисија одмах решава захтев, и по потреби, објављује кориговану ранг листу.

Ученици који освоје од 71-80 бодова на окружном/градском такмичењу добијају дипломе за освојено треће место на окружном/градском такмичењу, ученици који освоје 81-90 бодова добијају дипломе за друго место, а за освојених 91-100 бодова диплому за освојено прво место. Наставници ученика који су добили дипломе добијају похвале.

РЕПУБЛИЧКО ТАКМИЧЕЊЕ

Републичко такмичење, као завршни ниво такмичења, организује Биолошки факултета, у сарадњи са представницима Српског биолошког друштва и наставницима који присуствују такмичењу. Такмичење се обавља на Биолошком факултету, који обезбеђује све услове за несметану реализацију такмичења укључујући и обавештавање заинтересованих.

Обим градива на републичком такмичењу обухвата:

1. Градиво VII разреда, за ученике тог разреда, од почетка школске године закључно са наставном јединицом „Наслеђивање пола код човека. Наследне болести везане за пол. Обољења органа за размножавање. Хигијена полних органа“.
2. Градиво VIII разреда, за ученике тог разреда, од почетка школске године закључно са наставном јединицом „Отпад и рециклажа“.

У непосредној реализацији окружног/градског нивоа такмичења учествује и стручни тим за реализацију такмичења заједно са наставницима који прихвате учешће у радним телима, који формирају неопходна радна тела (комисије/поткомисије за дежурство, жалбе, преглед, бодовање и рангирање). Тестирање ученика, преглед и бодовање тестова, пријем и обрада приговора и жалби, објављивање резултата и формирање јединствене листе обавља се на Биолошком факултету. Резултати се објављују истог дана.

Тестове за републичко такмичење припрема стручни тим за реализацију такмичења. Тестове и решења тестова са кључем стручни тим за реализацију такмичења објављује одмах након завршетка тестирања на интернет адресама Биолошког факултета и Српског биолошког друштва. Током трајања републичког такмичења, стручни тим за реализацију такмичења решава евентуална отворена питања. Након обраде резултата и истека жалбеног рока, стручни тим за реализацију такмичења сачињава и објављује, на интернет адресама Биолошког факултета и Српског биолошког друштва, коначну јединствену ранг листу ученика и приступа проглашењу победника.

На републичком такмичењу додељују се следећи пласмани:

1. Прво место на републичком такмичењу припада ученику који освоји највећи број бодова. Ученици добијају диплому и пригодну награду.
2. Друго место припада ученицима који према даљем редоследу имају највећи број бодова. Ученици добијају диплому и пригодну награду.
3. Треће припада ученицима који према даљем редоследу имају највећи број бодова. Ученици добијају диплому и пригодну награду.

Ученици који имају исти број бодова деле одговарајуће исто место.

Одмах након обављеног тестирања, у трајању од до сат времена, комисија за жалбе прима приговоре наставника на питања, решења и кључеве тестова, у писаној форми, на одговарајућем обрасцу. Приговори се одмах решавају. Уколико се приговор прихвата, и уколико то захтева модификацију решења и кључа теста, преглед тестова се обавља по модификованом кључу.

Одмах након објављивања прелиминарне јединствене ранг листе на Биолошком факултету, у трајању од до сат времена, омогућава се увид у резултате прегледа и бодовања. Захтев, у писаној форми, подносе наставници, који присуствују увиду у тест. Комисија одмах решава захтев. Након обраде свих захтева, објављује се коначна ранг листу.

Сви учесници републичког такмичења (ученици и њихови наставници) добијају похвале за остварене резултате.

Сви учесници у реализацији такмичења су обавезни да документацију такмичења и тестове заштите од неовлашћене дистрибуције и других видова њихове злоупотребе.

Носилац реализације такмичења за основну школу доставља извештај о резултатима такмичења Српском биолошком друштву након завршетка циклуса такмичења. Извештај са потписом Председника друштва, се доставља Министарству просвете, науке и технолошког развоја – сектору за основно образовање и васпитање, најкасније пет дана после одржаног такмичења,.

Извештај садржи табеларни приказ резултата такмичења по разредима, место и време одржавања такмичења, укупан број награђених ученика и њихове основне податке (име и презиме, назив школе и место из кога су, остварени број поена), као и кратку анализу резултата такмичења.

СРПСКО БИОЛОШКО ДРУШТВО

Проф. др Јелена Кнежевић-Вукчевић, председник

Адресе интернет страница на којима ће се налазити све информације о такмичењу:

1. Биолошки факултет Универзитета у Београду: <http://www.bio.bg.ac.rs/>
2. Српско биолошко друштво: <http://www.serbiosoc.org.rs/>